

Nastavni predmet	SKRIPTNI JEZICI I WEB PROGRAMIRANJE
Naslov cjeline	CSS – uređivanje web sjedišta
Naslov jedinice	CSS poveznice, liste i tablice

CILJ VJEŽBE

Učenik će moći opisati i koristiti tablice, poveznice i liste na mrežnoj stranici, odabrati način ispisa elemenata liste, prilagoditi vrstu liste elementima koje lista sadrži, usporediti načine različitih oblikovanja elemenata, upotrebljavati svojstva za oblikovanje poveznica, lista i tablica, demonstrirati i primjenjivati različita oblikovanja tablica.

PRIPREMA ZA VJEŽBU

Odgovorite pisano u bilježnicu:

- ▶ 1. Što su poveznice? Što sve može biti poveznica na mrežnoj stranici?
- ▶ 2. Koje su tri vrste lista definirane HTML-om? Kada se koja od njih koristi?

IZVOĐENJE VJEŽBE

CSS poveznice

- CSS-om se mogu na različite načine dizajnirati poveznice. Pri tome se mogu koristiti različita svojstva (npr. *color*, *font-family*, *background*, i dr.).
- Dodatno, poveznice mogu biti oblikovane na različite načine, ovisno o **stanju** u kojem se nalaze. Četiri stanja poveznica su:
 - `a:link` – normalna, poveznica koja nije posjećena
 - `a:visited` – poveznica koju je korisnik posjetio
 - `a:hover` – poveznica kada je pokazivač miša iznad nje
 - `a:active` – poveznica u trenutku “klik” na nju
- Primjer:

```
/* neposjećena */ a:link { color: red; }
/* posjećena */ a:visited { color: green; }
/* pokazivač iznad */ a:hover { color: hotpink; }
/* odabrana poveznica */ a:active { color: blue; }
```

- Prilikom postavljanja stila oblikovanja za različita stanja poveznica uvažavati treba slijedeća pravila poretka: *a: hover* MORA doći **nakon** *a: link* i *a: visited*, *a: active* MORA doći **nakon** *a: hover*.
- Svojstvo *text-decoration* uglavnom se koristi za micanje podcrtavanja sa poveznica.
- Pogledajte i proučite primjere, te riješite četiri vježbe zadane na stranici ([vježbe](#)).

CSS liste

- CSS svojstvima koja koristimo za liste može se:
 - Postaviti različite oznake za elemente uređenih lista
 - Postaviti različite oznake za elemente neuređenih lista
 - Postaviti sliku kao oznaku elementa liste
 - Dodati pozadinske boje listama i elementima liste
- *list-style-type* određuje **tip oznake** elementa liste, a ovisi o vrsti liste (npr. *circle*, *square*, *upper-roman*, *lower-alpha*).
- *list-style-image* određuje **sliku kao oznaku** elementa liste: `ul { list-style-image: url('sqpurple.gif'); }`
- *list-style-position* određuje **poziciju oznaka** elemenata liste.
 - "*list-style-position: outside;*" znači da je oznaka smještena izvan elemenata liste. Početak svakog retka sa tekstom (elementi liste) poravnat je okomito, a oznake su ispisane izvan teksta liste (podrazumijevano).
 - "*list-style-position: inside;*" znači da su oznake unutar elemenata liste. S obzirom da oznake postaju dijelovi elemenata liste, postaju i dio teksta, pa uvlače početak teksta.
 - *list-style-type: none* može se koristiti i za micanje oznaka sa liste. Potrebno je uočiti da liste također sadrže i podrazumijevanu marginu i padding. Za njihovo micanje može se koristiti:


```
ul { list-style-type: none; margin: 0; padding: 0; }
```
- *list-style* je skraćeni zapis koji se koristi za postavljanje svih svojstava liste u jednoj deklaraciji, npr.: `list-style: square inside url("sqpurple.gif");` Pri tome je poredak za vrijednosti pojedinih svojstava:
 - *list-style-type* (ako je *list-style-image* naveden, vrijednost tog svojstva bit će ispisana ako se slika iz nekog razloga nemože prikazati)
 - *list-style-position* (određuje mjesto ispisa oznaka elemenata liste)
 - *list-style-image* (određuje sliku kao oznaku elementa liste)
 - ako neka vrijednost svojstva nedostaje, ubacuje se podrazumijevana vrijednost za nedostajuće svojstvo).
- Liste možemo oblikovati i bojama kako bi izgledale zanimljivije. Sve što je dodano `` ili `` oznaci, utječe na čitavu listu, a svojstva dodana `` oznaci utječu na individualne elemente liste.
- Riješite četiri vježbe pri dnu [stranice](#).

- CSS pomaže učiniti izgled tablice privlačnijim. Za određivanje rubova u CSS-u koristi se svojstvo *border* (npr. `border: 1px solid black;`) za *table*, *th* i *td* elemente. Ako želite da tablica bude razvučena preko cijelog ekrana (*full-width*), potrebno je dodati: 100% elementu `<table>`:
- `table { width: 100%; }`
- Ako tablica ima **dvostruki rub** (jer je definiran za *table*, *<th>* i *<td>*), rub se može u običan promijeniti pomoću `border-collapse: collapse;`.
- Svojstvima *width* i *height* određene su širina i visina tablice. Ako želite tablicu širine pola stranice, koristite za table vrijednost svojstva *width: 50%*;
- Vodoravno poravnanje sadržaja u poljima tablice (*<th>*, *<td>*) omogućuje svojstvo *text-align* (*left*, *right*, *center*). **Podrazumijevano**, sadržaj *<th>* elemenata je centriran, a sadržaj *<td>* elemenata poravnat je lijevo.
- Okomito poravnanje sadržaja u poljima tablice (*<th>*, *<td>*) omogućuje svojstvo *vertical-align* (*top*, *bottom* i *middle*). **Podrazumijevano** okomito poravnanje svih sadržaja u tablici je *middle*.
- Za kontrolu prostora između rubova i sadržaja tablice koristi se svojstvo *padding* (za *<td>* i *<th>* elemente).
- Kako bi se sadržaj tablice podijelilo samo vodoravno koristi se *border-bottom* svojstvo za *<th>* i *<td>* (npr. `border-bottom: 1px solid #ddd;`).
- **Čitanje** vrijednosti u tablici može biti olakšano upotrebom *:hover* selektora na *<tr>* kako bi se označilo redak tablice kad je iznad njega pokazivač miša: `tr:hover {background-color: #f5f5f5;}`
- **Prugasta tablica** može se izvesti pomoću *nth-child()* selektora dodavanjem pozadinske boje svim parnim ili neparnim redovima: `tr:nth-child(even) {background-color: #f2f2f2;}`
- Radi **isticanja naslovnog retka** može se iskoristiti postavljanje vrijednosti za pozadinsku boju i boju teksta *<th>* elemenata.
- **Responzivna tablica** prilagodit će se širinom ekranu tako da će ispisati vodoravni *scroll bar* ako ekran na kojem se prikazuje postane premali da bi se ispisao puni sadržaj. U ovom slučaju pomaže kontejnerski element (npr *<div>*) sa `overflow-x:auto` oko *<table>* elementa:
- `<div style="overflow-x:auto;">`

`<table>`
`... table content ...`
`</table>`

`</div>`
- **Riješite šest vježbi pri dnu [stranice](#).**

PONAVLJANJE I PRAKTIČNA VJEŽBA:

1. U online [editoru](#) provježbajte navedeno i naučeno.
2. Napravite mrežnu stranicu na kojoj ćete usporediti tri različita putovanja po najmanje pet (5) karakteristika (trajanje, vrsta smještaja, obroci, cijena i dr.). Karakteristike putovanja potrebno je prikazati tablično. Tablicu treba urediti na najbolji mogući način. U tablici moraju biti i male slike vezano uz destinaciju, te poveznice na relevantne stranice. Na stranici mogu biti i drugi podaci ili slike.
3. Napravite mrežnu stranicu na kojoj će biti prikazana stranica zidnog kalendara za neki od idućih mjeseci ove godine. Kalendar (dani/datumi) se prikazuje kao tablica, a na stranici bi trebala biti i odgovarajuća slika, ovisno o mjesecu, naziv mjeseca, godina, eventualno oznaka praznika i dr.

Potrebno je paziti na sadržaj, semantiku, boje i dizajn, odnosno izgled stranice u svim detaljima. CSS se treba nalaziti u zasebnoj datoteci.

Napomena: ove praktične vježbe kad je to moguće izvodi svaki učenik samostalno.